

[Uitzending 320: Ruth 3:18 t/m 4:22]

In de vorige uitzending hebben we gelezen over de gebeurtenissen op de dorsvloer van Boaz. Op advies van Noömi was Ruth, schoon, lekker ruikend en in haar beste kleren naar Boaz op de dorsvloer gegaan. Ze was aan zijn voeten gaan liggen en toen hij 's nachts wakker schrok had ze op zijn vraag: wie ben je?, geantwoord: ik ben het, meneer, Ruth. Wilt u met mij trouwen? U bent immers onze bloedverwant. Met andere woorden: onze lossen. Boaz heeft positief geantwoord maar, er was nog wel een probleem. Er was nog een bloedverwant, die dichter bij Ruth en Noömi stond dan Boaz.

De volgende dag komt Boaz in actie. Hij gaat naar de stad en in Ruth 4 wordt werkelijkheid wat Noömi al tegen Ruth had gezegd, in Ruth 3 vers 18: **Wacht nu maar rustig af tot we horen wat er gebeurt, want Boaz zal niet rusten voordat dit is geregeld. Hij maakt het vandaag nog in orde.**

Boaz is er klaar voor om als naaste bloedverwant, als lossen op te treden.

Ruth en Noömi moeten nu wachten op wat er gaat gebeuren. Maar de woorden van Boaz op de dorsvloer hadden Ruth als muziek in de oren geklonken: **Wil hij dat niet, dan word je mijn vrouw. Dat zweer ik bij de naam van de HERE** (Ruth 3:13). Boaz heeft Ruth lief, hij wil haar. Maar, is dat ook de weg van de HERE?

Ruth 4 vers 1:

Boaz ging bij de stadspoort zitten wachten op het andere familielid. Toen hij hem voorbij zag gaan, riep hij: Zeg, hebt u even tijd voor mij? Ik wil iets met u bespreken! De man kwam naar hem toe en ging naast hem zitten.

Boaz neemt als hoofdpersoon het initiatief om lossen te worden en gaat naar de stadspoort om daar te gaan zitten. Het juridische proces wordt op de voet gevolgd, de meest belangrijke en in het oog springende details worden in Ruth 4 vermeld. De eerste hoorders en lezers van het Bijbelboek Ruth zullen het hele proces en veel van de details beter hebben begrepen dan wij. Het 'bij de stadspoort gaan zitten' heeft de betekenis van 'in een rechtszitting plaatsnemen'. De uitdrukking komt alleen nog voor in Deutr.25:7 (een gedeelte over het leviraatshuwelijk).

De poort speelde als openbare ontmoetingsplaats een belangrijke rol in het sociale leven in het oude Israël. De steden waren in die tijd in het algemeen compact gebouwd met overwegend nauwe straten. De voornaamste open ruimte was bij de stadspoort, die bestond uit een binnen- en buitenpoort, met meerdere deuren. Het was de plaats waar openbare vergaderingen plaatsvonden, financiële transacties werden afgehandeld en die ook diende als plaats van rechtszitting. Koningen zaten op hun troon bij de stadspoort (1Kon.22) en mensen werden door de oudsten of stadsrechters veroordeeld bij de poort of kwamen naar de poort om hun probleem aan hen voor te leggen (2Sam.15).

Boaz ging naar de stadspoort om twee redenen. Het was de plaats waar de rechtspraak plaatsvindt en hij wil er de andere bloedverwant ontmoeten. Blijkbaar weet Boaz dat de man daar voorbij zal komen, we lezen in vers 1: **Boaz ging bij de stadspoort zitten wachten op het andere familielid.**

Zoals Boaz hoopte, komt de andere lossers langs. Mogelijk was het de gewoonte van de man om hier op een bepaalde tijd te passeren. Hoe dan ook, we mogen er de leiding van de HERE in zien. Boaz spreekt hem zeer direct en met gezag aan. De Hebreeuwse werkwoordvormen staan in een benadrukkende gebiedende wijs. Mogelijk was deze vorm van aanspreken in die tijd gebruikelijk. In Het Boek komt de gebiedende wijs niet direct naar voren maar de bedoeling is duidelijk: Boaz **wil iets met hem bespreken!**

Het valt op dat de man niet bij name wordt genoemd. Boaz zal zijn naam wel hebben gekend. In zijn antwoord op Ruths huwelijksaanzoek noemde Boaz onmiddellijk de andere lossers met de eerste rechten, waardoor het aannemelijk is dat hij zijn naam wel kende. Waarschijnlijk wordt doelbewust zijn naam verzwegen, omdat de man niet bereid is met Ruth te trouwen. Daardoor zal er geen nageslacht komen die Machlons naam draagt en zijn land zal erven. Mogelijk is ook dat door deze anonimiteit zijn nageslacht voor schande wordt bewaard. **De man kwam naar hem toe en ging naast hem zitten.**

Wat zal er nu verder gebeuren?

Ruth 4 vers 2:

Daarna riep Boaz tien leiders van de stad en vroeg hun er bij te komen zitten als getuigen. Boaz gaat voortvarend te werk en vraagt tien leiders of oudsten van de stad plaats te nemen in de zitting.

Het woord 'oudste' of 'leider' heeft niet alleen te maken met een oudere leeftijd, maar ook met wijsheid en levenservaring. Het kan ook een aanduiding zijn van een speciale functie. In het oude Israël hadden de oudsten een belangrijke functie bij onder meer burgerlijke, juridische en politieke zaken. In alle voorkomende zaken moesten zij betrokken partijen horen, de gegevens bestuderen en beoordelen, getuigen horen, conclusies trekken en zo nodig tot een juridische uitspraak komen. In de zaak van Boaz treden zij primair als getuigen op. Boaz opent de zitting, want het is een familieaangelegenheid, waarbij de betrokken verwanten een overeenkomst moesten uitwerken, die door de burgergemeenschap dient te worden erkend en bevestigd.

Ruth 4 vers 3:

Boaz zei tegen zijn familielid: U kent Noömi, die uit Moab is teruggekeerd, nietwaar? Zij wil het stuk land van Elimelech verkopen.

Boaz begint met de onverwachte mededeling over het 'stuk land van Elimelech'. Daarmee introduceert hij een nieuw aspect van de geschiedenis, dat gelijk alle aandacht krijgt. In de Hebreeuwse grondtekst zijn de woorden 'onze broer' in vers 3 te vinden. Het geeft aan dat er tussen Boaz en de man een familierelatie bestaat, mogelijk zijn zij neven van elkaar. Het woord 'broer' kan ook slaan op een verwant, bijvoorbeeld een neef, of op leden van dezelfde stam. Het gegeven dat Noömi het land wil verkopen houdt geen echte landverkoop in. Het gaat daarbij om de overdracht van het vruchtgebruik van het land voor een bepaalde periode. Het Hebreeuwse werkwoord voor 'verkopen' betekent niet alleen 'verkopen', maar ook 'afzien van rechten' en 'overdragen'. Het land moest eigendom van de familie blijven en kwam in het Jubeljaar weer in handen van de oorspronkelijke bezitter (Lev.25).

Boaz vraagt de aandacht van het andere familielid niet voor Ruth, maar voor het land van Elimelech. Boaz wil weten of hij het bezit van Elimelech zal lossen. Ruth 4 vers 4:

Het leek me goed er eerst met u over te spreken, zodat u het kunt kopen als u wilt, in het bijzijn van deze respectabele getuigen. Als u het wilt kopen, zeg het mij dan, want als u geen gebruik maakt van uw recht, doe ik het. U hebt het eerste recht van koop, daarna ik. De man antwoordde:

Goed, ik zal het kopen. Boaz wijst de man op zijn recht om als eerste het stuk land van Elimelech te lossen.

Hij nodigt hem uit dit te doen in het bijzijn **van deze respectabele getuigen**. Het voorstel moet de anonieme lossers aantrekkelijk hebben geleken, want er volgt onmiddellijk een positieve reactie. Omdat hij weet dat er geen enkele andere erfgenaam is die het land later kan claimen, kan hij gedacht hebben dat hij het land zelfs in het Jubeljaar mocht behouden. Bovendien komt het vervullen van deze familieplicht zijn imago en sociale positie ten goede.

Ruth 4 vers 5:

Boaz voegde eraan toe: Als u het land van Noömi koopt, moet u ook met Ruth, haar Moabitische schoondochter, trouwen. Dan kan zij kinderen krijgen die Machlons naam zullen dragen en zijn land zullen erven.

De geschiedenis stijgt naar een climax. Onder het gebeuren ligt de onuitgesproken vraag wie van de beide lossers de man van Ruth zal worden.

Boaz blijkt een weloverwogen opzet voor dit gesprek te hebben bedacht en komt met een nieuw aspect door de naam van Ruth te verbinden aan die van de overleden eigenaar van de akker. De man zonder naam moet ook een erfgenaam verwekken, zodat de familielijn niet zal uitsterven.

Ruth is wel een Moabitische, maar zij is met het bezit verbonden omdat ze Machlon (een zoon van Elimelech) heeft getrouwd. En nu zowel Machlon als Elimelech zijn overleden, is zij degene die dit land zal erven. Met andere woorden, op de dag dat u het bezit lost, moet u ook Ruth lossen (dat wil zeggen: met haar trouwen). Ruth 4 vers 6:

In dat geval kan ik het niet doen, antwoordde de man. Daardoor zou mijn eigen bezit minder waard worden. Koopt u het maar, want ik kan het me niet veroorloven.

Op dit beslissende punt komt naar voren hoe de HERE de zaak stuurt naar een goed einde. De aangesproken man beseft dat de erfgenaam die hij bij Ruth zou verwekken, later het land als eigenaar zal ontvangen. Daarnaast zullen er kosten zijn voor het grootbrengen van de erfgenaam (of mogelijk nog andere kinderen) **en** voor het onderhoud van Ruth en Noömi.

De eerste lossers trekt zich terug met de mededeling dat zijn eigen bezit daardoor minder waard zou worden. Hij zegt tegen Boaz: **koopt u het maar**. De man verdwijnt voorgoed in de anonimiteit na de in die tijd gebruikelijke 'sandalceremonie', waarbij hij op symbolische wijze afziet van verdere rechten.

De oorsprong van dit oude gebruik is wel gezocht in het gegeven dat men bij in bezit name van een eigendom placht te lopen op de grond waarop dat bezit stond. Het uittrekken van de sandaal en overhandiging hiervan aan een ander, werd symbool van overdracht van landbezit of het recht op vruchtgebruik hiervan. Vermoedelijk trok de man zijn sandaal uit op het moment dat hij zei 'Koopt u het maar'. Hoewel er overeenkomsten zijn, is het hier omschreven gebruik anders dan in Deut.25. Daar het gaat om minachting voor een zwager die weigert de zwagerplicht aan de weduwe van zijn overleden broer te vervullen. Ruth 4 vers 7:

In die tijd was het in Israël gewoonte dat als iemand het recht van koop aan een ander gaf, hij zijn sandaal uittrok en die aan de ander overhandigde. Deze handeling gaf openbare geldigheid aan de transactie.

Vers 7 is waarschijnlijk een toelichting die gericht is op latere lezers van de geschiedenis. Het geeft aan dat de sandaalhandeling vroeger plaatsvond bij elke officiële transactie. Voor de aanwezigen gold het symbolische gebaar ook als een bekrachtiging van de afspraak.

Ruth 4 vers 8 t/m 10:

Toen de man tegen Boaz zei: Koopt u het zelf maar, trok hij dus zijn sandaal uit. Boaz keerde zich naar de getuigen en de mensen die eromheen stonden en zei: U bent er allemaal getuige van dat ik nu alle vroegere bezittingen van Elimelech en zijn zonen Machlon en Kiljon koop van Noömi. Ik zal ook trouwen met Ruth, de Moabitische, de weduwe van Machlon. Haar kinderen zullen Elimelechs naam dragen en zijn land erven. Zo zal zijn naam voortleven in zijn familie en in zijn stad. U bent er vandaag getuige van.

De gelezen verzen vermelden hoe Boaz het recht op losserschap wettelijk verwerft. Hij keert zich naar de getuigen en de mensen eromheen en spreekt hoorbaar voor iedereen de overeenkomst uit. Ten overstaan van de vergadering, die de overeenkomst bevestigt en vervolgens Boaz zegent.

Ruth 4 vers 11: **Alle toehoorders en de getuigen stemden ermee in en zeiden: Ja, wij zijn er getuige van. Moge de HERE deze vrouw die bij u komt wonen, zegenen als Rachel en Lea, die beiden het volk Israël groot hebben gemaakt en van wie het hele volk Israël afstamt!**

En wat uzelf betreft, moge het u voorspoedig gaan en moge u beroemd worden in Bethlehem.

Alle getuigen bevestigen de lossing en bekrachtigen hiermee de huwelijksstatus van Boaz en Ruth. Zij spreken daarna een drievoudige zegenbede uit. De eerste zegen betreft de bruid. De eervolle vergelijking met Rachel en Lea bevestigt de opname van Ruth in de gemeenschap van Israël. De tweede zegenbede, betreft Boaz. Hiermee wordt hem kracht en roem toegewenst. De bede loopt vooruit op het slot van Ruth 4, waar David wordt genoemd. De derde zegenbede wenst voor Ruth de vruchtbaarheid van Tamar, de stammoeder van Juda. Uit haar kwam Peres voort, de oudste van Juda's tweelingzonen, die ondanks de duistere omstandigheden rond zijn geboorte, in Gods hand tot zegen voor de stam van Juda werd. Hieruit blijkt opnieuw dat vreemden en verworpenen door het geloof in de God van Israël kunnen toetreden tot het verbond, en zelfs tot rijke zegen zijn, een lijn die wij via het NT kunnen doortrekken naar vandaag (Matth.28 en Hand.1). Belangrijk is dat in de zegenbeden wordt gezegd dat de HERE de bron van alle zegen is.

Ruth 4 vers 12 t/m 14:

Mogen de kinderen die de HERE u zal geven door deze jonge vrouw, zijn als die van Peres, de zoon van Tamar en Juda. Zo trouwde Boaz met Ruth. Nadat zij gemeenschap hadden gehad, raakte zij in verwachting en de HERE schonk hun een zoon. De vrouwen van de stad zeiden tegen Noömi: Prijs de HERE, want Hij heeft u een kleinzoon gegeven. Wij hopen dat zijn naam beroemd wordt in Israël.

Als overgang van het voorafgaande en als inleiding op de beschrijving van de feestelijke geboorteviering lezen we een compact verslag van het huwelijk van Boaz en Ruth, Ruths zwangerschap en de geboorte van de zoon. Pas nadat het huwelijk in de openbare plechtigheid met getuigen is voltrokken, neemt Boaz Ruth tot zich. O.a. op basis hiervan verdedigen veel christenen de publieke huwelijksluiting en wijzen zij het onofficiële 'samenwonen' af. **De vrouwen van de stad zeiden tegen Noömi: Prijs de HERE, want Hij heeft u een kleinzoon gegeven.** Alle nadruk valt hier op het gegeven dat de HERE de zwangerschap en de geboorte geeft. Zo komt het contrast uit met de 10 jaar onvruchtbaarheid in het land Moab, het land van Kemos (Ruth1:4).

Ruth 4 vers 15 en 16:

Hij zal ervoor zorgen dat u zich weer jong voelt en u verzorgen als u dat zelf niet meer kunt. Dit jongetje is immers de zoon van uw schoondochter, de vrouw die zoveel van u houdt en u meer waard is dan zeven zonen! En Noömi nam het kind op schoot en zorgde er goed voor.

Velen hebben het laatste uitgelegd als een soort 'adoptiehandeling', maar de tekst geeft daar geen basis voor. Vermoedelijk vertrouwt Ruth een belangrijk deel van de verzorging van de baby, uit liefdebetoon, toe aan Noömi als grootmoeder. Daarom eindigt de epiloog met de jubel van de vrouwen, Ruth 4 vers 17: **Noömi heeft weer een zoon! Zij noemden het jongetje Obed. Hij werd de vader van Isai en de grootvader van koning David.**

Het valt op dat de buurvrouwen van Noömi de baby de naam Obed (dienaar) geven, waarmee dit het enige Bijbelse voorbeeld is waar anderen dan de ouders of familieleden de baby een naam geven. Obed wordt als 'dienaar' van Noömi, boven alles dienaar van de HERE. Als verrassend einde lezen we in vers 17: **Hij werd de vader van Isai en de grootvader van koning David.**

Ruth 4 vers 18 t/m 22:

Dit is de stamboom van David, te beginnen bij zijn voorvader Peres: Peres was de vader van Chesron, Chesron was de vader van Ram, Ram was de vader van Amminadab, Amminadab was de vader van Nachson, Nachson was de vader van Salmon, Salmon was de vader van Boaz, Boaz was de vader van Obed, Obed was de vader van Isai en Isai was de vader van David.

De slotverzen van het Bijbelboek Ruth laten zien hoe de HERE, vanaf Peres via Boaz, tot aan David de geslachtslijn continueert. De epiloog bestaat uit tien namen en onderstreept het belang van Ruths geschiedenis voor Israël als volk en de plaats die de HERE deze gebeurtenissen geeft in Zijn heilsplan. In de slotverzen worden de belangrijkste namen vermeld, zoals in oud oosterse stambomen vaker voorkomt. De eerste vijf namen (van Peres t/m Nachson) beslaan de periode sinds de komst in Egypte tot de tijd van Mozes. De andere vijf namen betreffen de beginperiode in Kanaän tot het einde van de tijd van de Rechters.

Het geslachtsregister sluit af met David. Dit slot toont hoe Ruth meer dan alleen moeder is geworden: zij speelt een voorname rol in de geslachtslijn van Israëls latere koninklijke familie. De zegenbeden van de 'getuigen' zijn door de HERE beantwoord. Het koningschap van David is de vervulling van de nood die in de Richterentijd werd geconstateerd (Ri.17 en 21). Nog weer later komt uit Boaz' nageslacht in de stamboom van David de Messias voort. Ruths trouw ontvangt 'een volkomen beloning' in Messiaans perspectief (Matth.1). De stamboom waarmee het Bijbelboek Ruth afsluit is even belangrijk als elk deel van het OT. Waarom? Omdat het de familie van David met de stam van Juda verbindt. Zonder dat zouden we geen geschreven vermelding van die verbinding hebben. Het maakt het Bijbelboek Ruth erg belangrijk, omdat het in Gods plan en in Gods opzet past.

Want meer dan Ruth in Boaz heeft ontvangen, hebben ook wij een Losser ontvangen in de persoon van de Here Jezus Christus. Hij is onze Losser. In Hebrëen 2 vers 14 t/m 16 lezen we: **Omdat wij mensen van vlees en bloed zijn, is Hij ook een mens van vlees en bloed geworden, want alleen als mens kon Hij sterven en zo de duivel, die de macht over de dood had, machteloos maken. Alleen op die manier kon Hij de mensen, die hun leven lang vrees voor de dood hadden, uit de slavernij bevrijden. Wij weten allemaal dat Hij voor de engelen niet hoeft te zorgen, maar wel voor de nakomelingen van Abraham.** De Here Jezus Christus werd mens en kwam in onze mensenfamilie. Hebr.5:2, **Omdat hij ook Zelf in de menselijke zwakheid deelt, kan hij mensen die onwetend en dwalende zijn, vriendelijk tegemoet treden.**

Jezus wist wat het was om een mens te zijn. **Maar toen de juiste tijd gekomen was, de tijd die God daarvoor had bepaald, stuurde God Zijn Zoon, die als mens uit een vrouw werd geboren en aan de wet onderworpen was. Hij zou ons vrijkopen van die wet, zodat God ons als Zijn kinderen kon aannemen** (Gal.4:4-5). Wat een grote liefde van God om Zijn Zoon te sturen! En Ruth mag één van Zijn voorouders zijn, haar naam vinden we in het familiealbum van Jezus in Matth.1. In het eerste hoofdstuk van het evangelie naar Mattheüs staat ook waarom de Here Jezus is gekomen (vers 21).

Maria zal een zoon krijgen die zij Jezus moet noemen. **Dat betekent: God redt. Want Hij zal Zijn volk redden van de zonden.**

In de volgende uitzending gaan we lezen hoe het evangelie van Jezus Christus de wereld is ingegaan. Handelingen 1 vers 1 t/m 3.